

1980

þÿ — μ ½ · ¼ - Á É Ñ · μ À ¬ ½ É Ñ μ , - ¼ ± Á
þÿ À Á ¿ Ñ Ä ± Ñ - ± Â À μ Á ^{1 2} ¬ » » ¿ ½ Ä ¿ Â

Athanasopoulos, Constantinos GE.

þÿ ™ ½ Ñ Ñ ¹ Ä ¿ Í Ä ¿ ½ μ Á ¹ Æ μ Á μ ¹ ± ° ® Â ' ½ ± À Ä Í ¼ μ É Â . ± ½ Ä μ - ¿ Â ' ½ É Ä ¬ Ä · Â £ Ç ¿ » ®

<http://hdl.handle.net/11728/7315>

Downloaded from HEPHAESTUS Repository, Neapolis University institutional repository

Η ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΕΠΑΝΩ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Του Δρος Κ.Γ. 'Αθανασόπουλου

[Τό κείμενο πού ακολουθεῖ ἀποδίδει μικρό μέρος σειρᾶς ὁμιλιῶν κατά τό ἀκαδ. ἔτος 1979-80 τοῦ κ. 'Αθανασόπουλου ἐπί θεμάτων προστασίας τοῦ περιβάλλοντος καί εἰδικώτερα ἐπί τῶν σχετικῶν νομικῶν ρυθμίσεων. Ἐδῶ δημοσιεύεται στήν ἀρχή ἓνα σύντομο σημεῖωμα γιά τήν ἔννοια «περιβάλλον» καί ἀκολουθεῖ ἀναφορά σέ θέματα ἐνημερώσεως γιά θέματα περιβάλλοντος. Βιβλιογραφία (πού δέν καταχωρεῖται ἐδῶ ἐλλείπει χώρου) καί περίληψη τῶν ὁμιλιῶν αὐτῶν εἶναι στήν διάθεση τῶν ἐνδιαφερομένων].

Α. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ (Μία πρώτη προσέγγιση)

Εἶναι γνωστό ἀπό πολύ παλιά, ὅτι ὑπάρχει μία στενή σχέση ἀνάμεσα στόν ἄνθρωπο (ἤ σέ γενικώτερο ἐπίπεδο ὡς ἀνθρώπινη κοινωνία) καί στό περιβάλλον, στό ὁποῖο ζεῖ καί κινεῖται καί ἐπομένως μία ἀμοιβαία ἐπίδραση τοῦ ἑνός πάνω στόν ἄλλο.

Ἡ σχέση αὐτή μᾶς ὁδηγεῖ ἀναπόφευκτα σέ μία ἔννοια τοῦ περιβάλλοντος μεγαλύτερη τῆς ἔννοιας φυσικό περιβάλλον.

Οἱ προσπάθειες τῶν εἰδικῶν γιά τόν πληρέστερο προσδιορισμό τῆς ἔννοιας περιβάλλον, πού ἔχουν ἤδη υἱοθετηθῆ καί ἀπό ἐπιτροπές διεθνῶν ὀργανισμῶν¹ ἤ ἔγιναν ἀντικείμενο ἐρεύνης σέ διεθνεῖς διασκέψεις², συνήθως περιλαμβάνουν τρεῖς ἐπί μέρους ἀπόψεις ἢ τομεῖς:

α. προστασία, ἀποκατάσταση, βελτίωση τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος,

β. προστασία, ἀποκατάσταση, βελτίωση τοῦ ἀνθρωπογενοῦς περιβάλλοντος,

γ. προστασία τῆς ἀνθρώπινης ὑγείας (ψυχικῆς καί σωματικῆς) ἀπό τήν ρύπανση.

Ἡ ἔννοια περιβάλλον κατέστη ἤδη καί νομική, δεδομένου, ὅτι εἰδική γι' αὐτήν ρύθμιση προβλέπεται ὄχι μόνο ἀπό σειρά νόμων καί ὑπουργικῶν ἀποφάσεων, ἀλλά καί ἀπό συνταγματικές διατάξεις καί κείμενα διεθνῶν διασκέψεων, ἐδῶ καί ἄλλοῦ.

Εἰδικώτερα, σημειώνεται ἐδῶ ἡ ρύθμιση τήν ὁποία ἀναφέρει τό Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἔτους 1975 στό ἄρθρο 24:

«1. Ἡ προστασία τοῦ φυσικοῦ καί πολιτιστικοῦ περιβάλλοντος ἀποτε-

λει ὑποχρέωσιν τοῦ Κράτους. Τό Κράτος ὑποχρεοῦται νά λαμβάνη ἰδιαιτέρα προληπτικά ἢ κατασταλτικά μέτρα πρὸς διαφύλαξιν αὐτοῦ...».

«6. Τά μνημεῖα καί αἱ παραδοσιακαί περιοχαί καί στοιχεῖα τελοῦν ὑπό τήν προστασίαν τοῦ Κράτους.....».

Καί ἀκόμη, τό κείμενο τῆς Τελικῆς Πράξεως τῆς Διασκέψεως Ἀσφαλείας καί Συνεργασίας ἐν Εὐρώπῃ, πού συνήλθε στό Ἐλσίνκι τό 1975 καί τήν ὁποία ὑπέγραψε καί ἡ Ἑλλάς, περιβάλλοντος³.

B. Η ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΠΑΝΩ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

αα. Δέν ὑπάρχει καμμία ἀμφιβολία, ὅτι, ὅπως ἔχουν τά πράγματα σήμερα, εἶναι ἀπαραίτητη μιᾶς μεγάλης κλίμακος ἐπιχείρηση ἐνημερώσεως τοῦ κοινοῦ γιά θέματα προστασίας τοῦ περιβάλλοντος στήν χώρα μας.

Στήν συνέχεια θά παρατεθοῦν, πολύ συνοπτικά, στοιχεῖα γιά τά μέσα ἐκεῖνα προβολῆς καί ἐνημερώσεως, πού στήν προκείμενη φάση θά μπορούσαν νά χρησιμοποιηθοῦν ὄχι μόνο γιά νά παρουσιάσουν στήν σωστή του διάσταση τό πρόβλημα «περιβάλλον», ἀλλά καί νά συνεχίσουν μία ἐκστρατεία «συντηρήσεως» τῆς ἀνάγκης συνεχοῦς σχετικῆς ἐπαγρυπνήσεως ὄλων μας.

A. ΤΥΠΟΣ

α. Ἐννοια τοῦ τύπου. Τύπος σημαίνει ἀρχικά τό τύππειν, τό κτύπημα, τό ἐκ τοῦ κτυπήματος ἴχνος, τό ἀποτύπωμα. Ἡ λέξη ἀναφέρεται ὑπό τοῦ Ἡροδότου, τοῦ Ξενοφώντος, τοῦ

Σοφοκλέους, τοῦ Εὐριπίδου, τῆς Καινῆς Διαθήκης.

Ὡς τύπος νοεῖται πᾶν ἐκ τῆς τυπογραφίας ἢ ἐκ παντός ἄλλου μηχανικοῦ, χημικοῦ ἢ φωτοχημικοῦ μέσου, μέ τό ὁποῖο ἐπιτυγχάνεται ἡ παραγωγή μεγάλου ἀριθμοῦ ὁμοίων ἀντιτύπων, προερχόμενο προϊόν⁴.

β. Διακρίσεις τοῦ τύπου. Ὁ τύπος διακρίνεται σέ πολλές κατηγορίες, κυριώτερες τῶν ὁποίων εἶναι:

1. Ἀνάλογα μέ τόν τόπο ἐκδόσεως καί τῆς ἀκτίνας κυκλοφορίας σέ ἐθνικό καί τοπικό τύπο.

2. Ἡμερήσιος τύπος.

3. Ἐβδομαδιαῖος, δισεβδομαδιαῖος, μηνιαῖος τύπος.

4. Ἐξηρητημένος ἰδεολογικά ἢ κομματικά καί ἀνεξάρτητος τύπος.

5. Πληροφοριακός τύπος καί τύπος ἐκφράσεως γνώμης.

6. Περιοδικός καί μή περιοδικός τύπος, ἀνάλογα μέ τόν χρόνο ἐκδόσεως. Ὁ περιοδικός τύπος βασικά διακρίνεται σέ ἐφημερίδες καί περιοδικά⁵.

γ. Λειτουργίες τοῦ τύπου. Οἱ κυριώτερες λειτουργίες τοῦ τύπου εἶναι⁶:

1. Εἰδησεογραφία.

2. Ἐκπαίδευση, ἤτοι μεταβίβαση τῆς λεγομένης κοινωνικῆς κληρονομίας.

3. Μορφοποίηση καί ἐπηρεασμός τῆς πολιτικῆς βουλήσεως τῶν μαζῶν.

4. Ἐλεγχος.

5. Κριτική.

6. Ψυχαγωγία.

7. Διαφήμιση.

B. ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑ

Ἡ ραδιοφωνία⁷ ἔδωσε νέα διάσταση στήν δημοσιότητα, κατέλαβε

δέ σπουδαιότητα θέση μεταξύ τῶν μέσων μαζικῆς ἐπικοινωνίας, γιά πολλούς λόγους, μερικοί τῶν ὁποίων ἀναφέρονται συνοπτικά στή συνέχεια.

Ἡ ραδιοφωνία ἀκούγεται χάρις στίς τελευταῖες τεχνολογικές ἐπιτεύξεις ὁποῦδήποτε.

Ἀκούγεται ὁποτεδήποτε.

Μέ τήν ραδιοφωνία εἶναι δυνατή ἡ ἐπικοινωνία μέ πᾶν πρόσωπο ἀνεξάρτητα ἀπό τήν μόρφωσή του.

Ἡ ραδιοφωνία εἶναι ταχύτερη στήν μετάδοση ἐκτακτων γεγονότων.

Μέ τήν ραδιοφωνία ἀναπληρώνεται ὁ ἀκουστικός παράγων στήν ἐξ ἀποστάσεως ὑποβολή «τό δέ άτομον γίνεται ἀντικείμενον ὑποβολῆς ὡς καί ἐν τῇ καταστάσει τῆς σωματικῆς συμπαρουσίας».

Γ. ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

α. Ἡ τηλεόραση⁹ (ἀποκαλεῖται καί ἔνατη τέχνη), πέραν τοῦ γεγονότος, ὅτι προσφέρει κατ' οἶκον τό πλήρες θέαμα, ἀποτελεῖ ἕνα ἀπό τά βασικότερα μέσα ἐνημερώσεως καί ἐπικοινωνίας. Συνδυάζοντας τόν λόγο, τήν εἰκόνα, τόν ἤχο, τό φῶς, τό χρῶμα, τήν κίνηση βοηθάει ἀφάνταστα τόν τηλεθεατή νά καταλάβει πλήρως τίς διάφορες ἐκπομπές καί νά τίς ἀφομοιώσῃ.

Γιά τήν παρακολούθηση τοῦ τηλεοπτικοῦ προγράμματος ἀπαιτεῖται στοιχειώδης πνευματική προσπάθεια. Ἡ τηλεόραση ἔχει, σέ σύγκριση πρός ἄλλα μέσα, περισσότερη «ἰσχύ» καί ἐπιβάλλεται εὐχερέστερα ἐπί τῆς προσωπικότητος τοῦ ἀτόμου¹⁰.

Βέβαια, ἡ εὐχέρεια τῆς ἀνετης παρακολουθήσεως τῆς τηλεοράσεως

δέν προσγράφεται ἀπό ὅλους στά ἐνεργητικά της στοιχεῖα καί ἔχουν διατυπωθεῖ φόβοι, ὅτι ἡ τηλεόραση ὀδηγεῖ στόν πολιτισμό τῆς εἰκόνας, στήν γλῶσσα τῆς εὐκολίας, στήν ἰσοπέδωση τῶν ἀτόμων, σέ μωσαϊκό καλλιέργειας κ.λ.

β. Ἀνεξάρτητα ἀπό τό θάσιμο ἢ μή αὐτῶν τῶν ἀπόψεων εἶναι γεγονός μή ἐπιδεχόμενο ἀμφισβήτησης, ὅτι ἡ τηλεόραση μεταδίδει πολιτιστικά μηνύματα σέ μεγάλες κατηγορίες ἀτόμων, μερικά τῶν ὁποίων οὐδέποτε θά τά ἐλάμβαναν, λόγω ὑποκειμενικῆς ἀδυναμίας (ἀναλφάβητοι, χαμηλῆς μορφώσεως κ.λ.).

Δ. ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

Ἄς κινηματογράφος¹¹, «μουσεῖο ζωῆς», εἶναι ταυτόχρονα ἀκρόαμα καί θέαμα, ἡ δέ εἰκόνα βασικώτατο στοιχεῖο του. Ὁ κινηματογράφος ἔχει οὐσιαστική κλίση πρός τήν κινήσιμότητα, τόν ἐλιγμό, ἐξ αὐτοῦ δέ τοῦ στοιχείου προέρχεται ἡ προσφερόμενη τέλεια ἀνταπόκριση στόν ὄνειρικό κόσμον.

Ἄς κινηματογράφος, ἀπό τήν φύση του, ἀποτελεῖ σπουδαιότατο καί τηλεσφόρο μέσον δημοσιότητας, προγράμματα δέ δημοσιότητας ἐξυπηρετοῦνται κινηματογραφικά ἀπό ταινίες μικροῦ μήκους, κινηματογραφικά ἐπίκαιρα, ντοκυμανταίρ, ταινίες ἱστορικοῦ καί ἐπιστημονικοῦ περιεχομένου κ.λ.

Ε. ΑΛΛΑ ΜΕΣΑ

1. Σύνθημα. Ὡς σύνθημα μπορεῖ νά χρησιμοποιηθεῖ μία λέξη ἢ μία πρόταση. Τό σύνθημα πρέπει νά ἔχει χα-

ρακτῆρα ἐπιτακτικό (π.χ. προστατέψτε τό περιβάλλον).

2. Σύμβολο (γραφικό, ἠχητικό, κινητικό, κ.λ.).

3. Ἡ τέχνη.

4. Εἰκόν (φωτογραφία, σχεδιάγραμμα κ.λ.).

5. Ἀφίσα.

6. Ἐκθέσεις (πολιτιστικές, ἀρχαιολογικές, τεχνικές κ.λ.)

7. Ἐπισκέψεις (σέ ἀρχαιολογικούς χώρους, ἐργοστάσια κ.λ.).

ββ. Ὅπως εὐκόλα συμπεραίνει κάποιος, ὅλα αὐτά τά μέσα μπορεῖ καί πρέπει νά χρησιμοποιηθοῦν γιά τήν σωστή πληροφόρηση τόσο τῶν

ὑπευθύνων παραγόντων, ὅσο καί τοῦ κοινου. Αὐτονόητο εἶναι πῶς μεταξύ τῶν πρωταρχικῶν ἐπιδιώξεων, ὁποιασδήποτε προσπάθειας διαφώτισεως πρέπει νά εἶναι ἡ εὐαισθητοποίηση ὑπευθύνων παραγόντων καί κοινου σέ θέματα περιβάλλοντος καί ἡ δημιουργία «περιβαλλοντικῆς συνειδήσεως» στόν Ἕλληνα¹².

Τέλος, δέν κρίνεται ἄσκοπο νά τονισθεῖ ἐδῶ ἡ ἀνάγκη εἰσαγωγῆς εἰδικῶν ἐνημερωτικῶν προγραμμάτων γιά θέματα παραδόσεως καί περιβάλλοντος στήν ἐκπαίδευση ὄλων τῶν βαθμίδων, ἡ ὀργάνωση ἐκδηλώσεων, ἐπισκέψεων, ταξιδιῶν μέ περιβαλλοντικούς στόχους κ.ἄ.

1. Ο.Η.Ε. 1972.

2. Διάσκεψη τῆς Στοκχόλμης, 1972.

3. Βλ. Διάσκεψις Ἀσφαλείας καί Συνεργασίας ἐν Εὐρώπῃ, Τελική Πράξις. Ἐλσίνκι - Ἀθήναι, 1975, σ. 44 ἐπ., 96.

4. Βλ. ἐν ἐκτάσει: Κ.Γ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ: Βασικές διατάξεις τῆς ἑλληνικῆς νομοθεσίας περί τύπου. Ἀθήναι, 1979, σ. 6 ἐπ.

5. Βλ. ἐν ἐκτάσει: Κ.Γ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ: Τά περί τύπου διοικητικά μέτρα. Ἀθήναι, 1974, σ. 20 ἐπ.

6. Βλ. ἐν ἐκτάσει: Κ.Γ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ: Μεθοδολογία τῆς προβολῆς. Ἀθήναι, Ε' ἐκδ.

1979, σ. 84 ἐπ.

7. Ἐνθ' ἄν, σ. 108 ἐπ.

8. ΣΤΑΜΑΤΙΑΔΗΣ ΠΛ.: Ἡ κοινή γνώμη. Ἀθήναι, 1960, σ. 65.

9. Βλ. Κ.Γ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ: Μεθοδολογία προβολῆς. Ἀθήναι, Ε' ἐκδ. 1979, σ. 111 ἐπ.

10. CAZENEUVE J.: SOCIOLOGIE DE LA RADIO—TELEVISION. P.U.F. PARIS, 1968, σ. 52.

11. AGEL H.: ESTHETIQUE DU CINEMA. P.U.F., PARIS, 1965, σ. 11.

12. ΚΕΝΤΡΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ: Πρόγραμμα ἀναπτύξεως 1976-80. Ἀθήναι, 1976, σ. 47.

